

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0610028 Ulvsjömyrarna

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)

nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Länsstyrelsen Värmland

651 86 Karlstad

010-224 70 00

www.lansstyrelsen.se/varmland

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610028 Ulvsjömyrarna

Kommun: Årjäng

Områdets totala areal: 476,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-12-21

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1995-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper som ska bevaras i området:

Naturtyper enligt art- och habitatdirektivet:

3160 - Myrsjöar

7110 - Högmossar

7140 - Öppna mossar och kärr

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Det främsta bevarandesyftet med detta område är att bevara områdets myrmarker, särskilt det orörda myrkomplexet som utgör centrala delar av området. Vid målkonflikter ska naturvärden knutna till naturtyperna högmossar samt öppna mossar och kärr prioriteras. Även de delar av naturtyperna myrsjöar, skogsbevuxen myr och taiga som ingår i myrkomplexet utgör viktiga värden.

Motivering: Myrkomplexet är i stort sett orört och har många myrtyper representerade. Det ingår i Myrskyddsplan för Sverige (Naturvårdsverket 1994, revidering 2007) och är placerad i högsta naturvärdesklassen (klass 1) i Värmlands länsomfattande våtmarksinventering.

Prioriterade åtgärder: Skydd av ytterligare skogsområden i den yttre zonen av reservatet/Natura 2000-området. Bevara naturliga buffertzoner mot myrmarkerna, samt att säkerställa att påverkan på myrnas hydrologi och hydrokemi ej sker.

Beskrivning av området

Ulvsjömyrnas Natura 2000-område består till stor del av ett stort dråg-mossekomplex. Myrkomplexet är speciellt på många sätt och hyser höga naturvärden samt vetenskapliga värden. Myrkomplexet är beläget i en gränsszon mellan flera olika geografiskt skilda myrtyper. Detta kan till stor del förklaras av att myren ligger omkring 100-200 meter högre än de låglänta trakterna i nordost och sydväst. Det höglänta läget ger området ett kallare och nederbördsrikare klimat vilket gynnar flera nordliga arter. Här finns vidare några subatlantiska arters nordligaste växtlokaler. Växtgeografiskt intressanta arter som påträffas på Ulvsjömyrarna är småsileshår, klockklung, brunag, dvärgbjörk, dytåg och skvattram.

Områdets berggrund är av skilda slag. De nordvästra delarna består av gnejser och de sydöstra delarna består huvudsakligen av leptiter, graniter och grönstenar. Grönstensförekomsten gynnar en rikare vegetation varför rikkärrarter påträffas i dessa delar. Områdets brutna topografi bidrar även till förekomst av en rad olika växtsamhällen.

Vad det gäller mänsklig påverkan är myrmarken så vitt känt orörd. Vissa delar har dock slåtrats under myrslåttarepoken. Myrholmarna hyser skog av naturskogskaraktär.

Ulvsjömyrarna är sedan 1976 skyddat som naturreservat. Genom reservatsföreskrifterna skyddas myrkomplexet samt skogen i den inre zonen av reservatet. I skogen omkring myrkomplexet, i en yttre zon av reservatet, bedrivs dock aktivt skogsbruk. Genom avtal med markägare har en del av skogen i den yttre zonen av reservatet skyddats mot skogsbruk. Dessutom finns ett biotopskyddsområde med äldre naturskogsartade skogar i nordvästra delen av området.

Trots skogsbruket påträffas tre nyckelbiotoper samt fyra naturvärdesobjekt i området. Där förekommer senvuxen tall och gran och gamla, grova aspar.

I Natura 2000-området finns en större sjö, Stora Ulvsjön, som delvis omges av myrmarker. Därutöver förekommer flera mindre tjärnar och bäckar i området.

Vad kan påverka negativt

Vad som kan påverka respektive naturtyp negativt finns beskrivet under "Negativ påverkan" på naturtypsnivå.

Följande potentiella hot mot området och dess naturtyper, finns reglerade i reservatsföreskrifterna genom att det inom naturreservatet är förbjudet att:

- Anordna upplag annat än tillfälligt sådant för skogsbrukets behov.
- Framföra motordrivet fordon annat än i samband med skogsbruk.
- Uppföra byggnad.
- Använda kemiska bekämpningsmedel.
- Sprida gödningsmedel.
- Dika eller på annat sätt ändra vattenförhållandena.
- Anlägga vägar, dra fram ledningar, spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt.
- Avverka skog i den inre zonen av reservatet.

Bevarandeåtgärder

Följande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området.

Gällande regelverk 2017:

- Svenska Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Enligt första stycket i 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- Beslutade föreskrifter för naturreservatet Ulvsjömyrarna. Hela Natura 2000-området omfattas av skydd som naturreservat.
- Ett skogsområde i nordvästra delen av Natura 2000-området omfattas av biotopskydd.
- Riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, hela Natura 2000-området.
- Ulvsjömyrarna ingår i Myrskyddsplan för Sverige.
- De centrala delarna av området utgörs av våtmarker som ingår i klass 1 i våtmarksinventeringen.
- Anmälningsskyldighet eller tillståndsskyldighet för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- För markavvattningsverksamhet råder tillståndsskyldighet enligt 11 kap. miljöbalken.
- Strandskyddet omfattar land- och vattenområden inom 100 meter från strandlinjen av 1) Stora Ulvsjön, 2) småsjöarna, samt 3) flödet som går norrut från Stora Ulvsjön, vid normalt medelvattenstånd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken.
- Tillstånd till torvtäkt krävs enligt 9 kap. miljöbalken.
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) innebär krav på tillstånd för utsättning av fisk och vattenlevande kräft- och blötdjur.
- Tre skogsområden inom Natura 2000-området är klassade som nyckelbiotoper enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Vid samråds- och tillståndsärenden är det viktigt att beakta hela myrkomplexet och dess tillrinningsområde.

Övriga bevarandeåtgärder:

- Skydd av ytterligare skogsområden i den yttre zonen genom inköp eller intrångsersättning. Mest prioriterat i det avseendet är skogsområden som är Natura 2000-naturtyp (taiga, skogsbevuxen myr). Genom skyddet minskar hotbilden även mot övriga naturtyper (högmossar, öppna mossar och kärr, samt myrsjöar).
- Rådgivning om försiktighetsåtgärder vid skogsbruksåtgärder inom Natura 2000-området eller i dess närområde. Gäller generellt för bevarandet av utpekade naturtyper i området. Specifikt för myrmarkerna och myrsjöarna är det viktigt att bevara en naturlig buffertzona mot myrarna, samt att säkerställa att påverkan på myrarnas hydrologi och hydrokemi ej sker.
- I övrigt är den huvudsakliga skötselriktningen fri utveckling.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs

sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper enligt art- och habitatdirektivet:

3160 - Myrsjöar

Areal: 1,75 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Myrsjöar är naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Stränderna är i huvudsak organogena med myrvegetation, gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungflyn. Naturtypen omfattar förutom sjön även stranden upp till medelhögvattenlinjen. Myrsjöar är normalt relativt små, ofta mindre än 10 ha och sällan över 50 ha. De förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika jordar samt i skogslandskapet.

Inom myrkomplexet i Ulvsjömyrarna finns fem småtjärnar som är klassade som myrsjöar. Dessa är Lilla Ulvsjön, Södra-, Mellersta-, och Norra Falletjärnen, samt Stutögat.

För att den ingående naturtypen myrsjöar ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Opåverkad hydrologi (ej reglerad, rensad eller dikad sedan lång tid).
- Tillräckligt god vattenkvalitet och att den antropogena belastningen av näringsämnen, miljögifter och grumlande ämnen begränsas.
- Intakta strandvåtmarker och strandskog.
- Frånvaro av främmande arter eller fiskstammar.
- De typiska arterna ska inte minska påtagligt i området.

Bevarandemål

Arealen av myrsjöar (3160) ska vara minst 1,75 hektar. Myrsjön och dess närmaste omgivning ska vara opåverkad från mänskliga ingrepp som dikning eller andra ingrepp som påverkar sjöns hydrologi eller hydrokemi. Strandzonen ska bestå av naturlig myrvegetation och (i förekommande fall) orörd strandskog. Halten av näringsämnen ska vara naturligt låg och sjön ska vara naturligt lågproduktiv. Vattnet är påverkat av humussyror, naturligt surt och vanligtvis brunfärgat. Förekomst av typiska och karakteristiska arter ska vara allmän. Främmande arter eller fiskstammar ska inte förekomma.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Dikning av omgivande våtmark och gungfly.
- Skogsbruk i närområdet; avverkning av strandskog förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i strandzonen. Vidare kan skogsbruk medföra ökad näringstillförsel och leda till igenväxning av kringliggande öppen myr.
- Reglering påverkar vattennivåer och fluktuationer. Överdämning och/eller låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen.
- Regleringskonstruktioner utgör ofta vandringshinder.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Exploatering av strandområdet är inte förenligt med att upprätthålla naturliga strandmiljöer.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t.ex. avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.
- Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för

strandmiljöernas naturligt förekommande arter.

- Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.
- Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms.
- Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.

Även onaturligt lågt pH på grund av antropogen försurning kan utgöra ett hot, även om myrsjöarnas karaktär ofta består.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt, dock med viss osäkerhet p.g.a. knapphändiga uppgifter. Myrsjöarna ligger inom myrkomplexet, i den s.k. inre zonen av reservatet, som är undantaget från skogsbruk. Myrkomplexet är orört och myrsjöarna inklusive strandzonerna antas därmed vara opåverkade från mänskliga ingrepp. Vid skrivbordsgranskning 2009 bedömdes naturtypen som fullgod Natura-naturtyp. Uppgifter om förekomst av typiska och karakteristiska arter är dock knapphändiga.

7110 - Högmossar

Areal: 28,79 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar tydligt välvda mossar som har höjt sig över omgivningen och utvecklat ett öppet eller trädklätt mosseplan. Hela den hydrologiska enheten inkluderas i naturtypen, dvs mosseplanet samt omgivande laggkärr och randskog som ofta finns mellan mosseplanet och laggen. Tre undergrupper kan urskiljas: Öppna mosseplan (krontäckning 0-30 %), Trädklädda mosseplan och delar av mosse (krontäckning 30-100 %), samt Laggkärr (krontäckning 0-100 %). Gölar, höljor, strängar, tuvor, dråg, småvatten och vattenmosaiker kan förekomma i högmossekomplexet. Mosseplanets vattenförsörjning sker endast genom direkt nederbörd. Därmed blir näringshalten och pH-värdet mycket låga, vilket gör miljön artfattig. Vegetationen domineras ofta av ris och vitmossor. Myrens hydrologi och hydrokemi är inte starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp, dock kan mindre, reversibla, ingrepp som orsakat lokal störning finnas i begränsade delar av myren.

Inom myrkomplexets västra del i Ulvsjömyrarna finns en välvd mosse som klassas som högmosse. Såväl det öppna mosseplanet som omgivande randskog och laggkärr ingår i komplexet högmossar med naturtyp 7110 inom området. Inom mossen finns tre småtjärnar; Södra, Mellersta och Norra Falletjärnen men dessa ingår i naturtypen myrsjöar. I Våtmarksinventeringen i Värmlands län (1997) beskrivs mossen som en sluttande mosse söder om Falletjärn och koncentrisk mosse norr om Falletjärn.

För att den ingående naturtypen högmossar ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Opåverkad hydrologi; avvattningens verksamhet får ej förekomma.
- Opåverkad hydrokemi; kalkning, gödsling och andra verksamheter som kan påverka hydrokemin får inte utföras.
- Strukturer/formelement (tuvor, strängar, höljor, gölar mm) bibehålls i samma omfattning och geografiska spridning. Undantag då förändringen är en positiv effekt av skötsel och restaureringsåtgärder eller då förändring beror på naturliga processer.
- De rätta växtbetingelserna för naturtypernas karaktärsarter och typiska arter ska bibehållas så att någon påtaglig minskning av ingående arter inte förekommer. De typiska arterna är arter som reagerar relativt snabbt på naturtypiska hotfaktorer. Förekomsten av de typiska arterna utgör ett mått på naturtypens bevarandetilstånd.

Bevarandemål

Arealen av högmossar (7110) ska vara minst 28,79 hektar. Myrens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattning eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. Hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska vara allmänt förekommande (exempelvis tuvor, strängar, höljor, gölar). Mosseplanet ska vara öppet utan indikation på att det sker igenväxning av vass, buskar eller träd eller annan vegetation med krontäckning på 0-30%. Omgivande laggkärr ska bibehållas intakta. Randskogen ska lämnas orörd för att bibehålla eller utvecklas mot naturskogskaraktär. Beträffande hydrokemin ska mossen vara näringsfattig och utan betydande antropogen påverkan. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter av vitmossor som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen till myren.
- Våtdeposition av kväveföreningar med effekten att vitmossor minskar och ersätts av gräs, buskar och träd varvid vegetationens sammansättning förändras.
- Exploatering i form av nya kommunikationsleder, anläggningar etc kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.
- Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin.
- Brytning av torv.
- Spridning av kalk, aska eller gödande ämnen kan ge vegetationsförändringar i myren. Även spridning i intilliggande områden av sådana ämnen kan genom luftburen deposition eller tillrinning medföra negativa konsekvenser för naturtypen.
- Dikning och andra typer av markavvattnande åtgärder samt dämning påverkar hydrologin och hydrokemin med effekter såsom uttorkning och därmed ökad torvoxidation samt konsekvenser på igenväxningshastighet, erosion, vegetationssammansättning och torvbildning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan påverka naturtypen.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt, dock med viss osäkerhet p.g.a. knapphändiga uppgifter. Högmossen ligger inom myrkomplexet, i den s.k. inre zonen av reservatet, som är undantaget från skogsbruk. Intilliggande laggkärr och randskog (som också hör till högmossekomplexet) ligger i kant mot yttre zon och med mindre ytor över i den yttre zonen. Myrkomplexet är orört och högmossen antas därmed vara opåverkad från mänskliga ingrepp. Laggkärr och randskog bedöms vara huvudsakligen intakta. Vid basinventering 2008 har högmossen bedömts som fullgod Natura-naturtyp. Även intilliggande laggkärr/randskog (inom högmossekomplexet) har bedömts som fullgod Natura-naturtyp. Uppgifter om förekomst av typiska och karakteristiska arter är dock knapphändiga.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 76,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen öppna mossar och kärr är mycket varierad och omfattar ombrotrofa och minerotrofa, fattiga till intermediära, öppna eller glest trädbevuxna myrar med en krontäckning mindre än 30 %. De myrtyper eller myrelement som inkluderas är plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggekärr, nordlig mosse, plana (topogena) och sluttande (soligena) kärr samt torvbildande mader (sumpkärr). Torvtäcket är normalt minst 30 cm djupt, men kan vara tunnare i unga myrar. Gungflyn, mjukmattegolvs med vanligen mossrik vegetation som flyter på vatten eller lös gyttja ingår också. Morfologiska strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre tubbildningar.

Naturtypen indelas i två undergrupper: 1) svagt välvda mossar, 2) kärr och gungflyn. Myrens hydrologi och hydrokemi ska inte vara starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp, dock kan slätter bedrivas. Reversibla, mindre ingrepp som orsakat lokal störning kan finnas i begränsade delar av myren.

Inom Ulvsjömyrarna är naturtypen väl representerad inom myrkomplexet som utgör Natura 2000-områdets centrala delar. Enligt uppgifter i Våtmarksinventeringen i Värmlands län (1997) utgörs den stora myren väster om Ulvsjön av sluttande mossar med väl utvecklat drågssystem. Söder om Ulvsjön finns Bromossen vars södra hälft utgörs av en tydligt excentrisk mosse. Mellan den excentriska mossen och Ulvsjön ligger ett topogent kärr i väster och en tallmosse i öster. I ett dråg söder om Ulvsjöns sydspets förekommer rikligt med klockljung. Dråget domineras av blååtäl och sotvitmossa. Norr om Ulvsjön finns Råshultsmyren som är ett mycket varierat myrparti. I Råshultsmyrens nordvästligaste del finns ett litet strängflarkkärr benämnt Stutekärret som har en välutvecklad mellankärrsvegetation. I kärret eller dess närhet har tidigare påträffats bl.a. blååtäl, dyttåg, vass, brun glansvitmossa, lockvitmossa, hedvitmossa, myggblomster och röd glansvitmossa. Utöver ovanstående finns mindre ytor av naturtypen perifert inom Natura 2000-området.

För att den ingående naturtypen öppna mossar och kärr ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi.
- Förekomst av olika strukturer/formelement (exempelvis tuvor, höljor, kärrfönster, slukhål, dråg, gungflyn) och vegetationstyper som naturligt finns i naturtypen.
- Endast torvoxidation orsakad av naturliga förändringar.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Ett gynnsamt bevarandetilstånd förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.

Bevarandemål

Arealen av öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 76,1 hektar. Myrens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. Hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska förekomma (exempelvis tuvor, höljor, kärrfönster, slukhål, dråg, gungflyn). Mossarna och kärren ska vara öppna (eller mycket glest trädbevuxna) utan indikation på att det sker igenväxning av vass, buskar eller träd eller annan vegetation med krontäckning på 0-30%. Beträffande hydrokemin ska mossarna och kärren vara näringsfattiga

till intermediära och utan betydande antropogen påverkan. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter av mossor och kärlväxter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Exempel på typiska arter som kan förekomma är småsileshår, brunag och dyttåg.

Negativ påverkan

Naturtypen hotas generellt av samma faktorer som utgör hot mot naturtypen högmossar (7110). Se "Negativ påverkan" för naturtypen högmossar.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms sammantaget ha ett gynnsamt bevarandetillstånd i området, dock med viss osäkerhet gällande enstaka delytor samt att uppgifterna är knapphändiga. 29 av 33 delytor har vid basinventering 2008 inklusive kompletterande bedömningar klassats som fullgod Natura-naturtyp. En delyta bedömdes som icke fullgod Natura-naturtyp, medan resterande tre ytor hade ej bedömd status. De flesta av de 33 delytorna ligger inom myrkomplexet som är orört och därmed kan antas ha en huvudsakligen opåverkad hydrologi och hydrokemi. Nyare uppgifter om förekomst av typiska och karakteristiska arter är knapphändiga, medan äldre uppgifter finns i större omfattning.

I en notering från basinventering 2007 konstateras att flera skogsbestånd inom Natura 2000-området avverkats och att naturvårdshänsyn i form av skyddszon mot myren varit undermålig.

Ytan som bedömts som icke fullgod Natura-naturtyp ligger i sydöstra kanten av området. Det är oklart vad bedömningen grundar sig på, men det går ett ytvattenflöde genom myren som det är okänt om det är av naturligt ursprung. Oavsett, finns det ett ytterligare inventeringsbehov av dels denna delyta och dels de tre delytor som inte bedömts.

9010 - Taiga

Areal: 52,21 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 47,94 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller ha naturskogsliknande egenskaper och strukturer. Skogen ska vara i ett sent eller relativt sent successionsstadium med förekomst av gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Inom Natura 2000-området Ulvsjömyrarna förekommer naturtypen huvudsakligen i den yttre delen av området, dvs utanför myrkomplexet, varav en del av taigan ligger i anslutning till myrmarken. Små ytor av naturtypen finns även på fastare partier inom myrkomplexet. Taigan i området är till största delen barrblandskog (>70 % barrträd), men även ytor med tallskog, granskog och sumpgranskog förekommer.

För att den ingående naturtypen taiga ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.
- Upprätthållande och återintroduktion av naturliga störningar, såsom brand, som viktiga processer.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi.
- Upprätthållande och återintroduktion av extensiv hävd i vissa fall.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Ett gynnsamt bevarandetillstånd förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.

Utvecklingsmark: I Natura 2000-området finns ca 104 ha utvecklingsmark med målnaturtypen 9010 (taiga). På sikt kan denna mark utvecklas till naturtypen taiga.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 47,94 hektar. Småskaliga naturliga processer, t. ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Naturliga hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska påverka dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Direkt efter omvälvande störningar ska det finnas öppen och glest beskogad mark med döda träd samtidigt som karaktäristiska pionjärträdarter och typiska arter ska etablera sig. Skog med högre krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. I senare stadier ska trädskiktet vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas tämligen allmänt av gamla träd och död ved i olika

former inklusive levande träd med döda träddeklar. Främmande trädarter (exempelvis contorta) ska inte finnas i området. Förekomsten av typiska arter kan variera beroende på skogstyp men ska generellt vara tämligen allmän.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Exploatering av området i olika former.
- Avverkning, röjning och gallring reducerar förekomsten av lämpliga strukturer. Sådana åtgärder i intilliggande områden kan även de vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i område med denna naturtyp.
- Produktionshöjande åtgärder inom skogsbruket, t.ex. gödsling, markberedning, dikning, plantering och användande av främmande trädslag.
- Markskador kan, förutom den mekaniska skadan, påverka hydrologin och förändra naturmiljön. Detta gäller i första hand större markskador.
- Fragmentering, t.ex. skogsbilvägar kan isolera organismpopulationer.
- Brist på dynamiska krafter såsom brand, ras, översvämning, vind, insekts- och svampangrepp.
- Systempåverkande arter, exempelvis klövvilt som kan påverka lövträdsföryngringen negativt och invasiva främmande arter som kan skada den naturliga floran och faunan.
- Nedfall av kemiska ämnen, t.ex. kväve-, svavel- och metallföreningar. Som exempel har vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som icke gynnsamt, beroende på att taigan ännu inte har tillräckliga naturskogskvaliteter. Vid basinventering 2007 inklusive därefter kompletterande bedömningar har samtliga delytor med taiga klassats som icke fullgod Natura-naturtyp. Skogens beståndsålder är generellt under 200 år. Gamla träd har enstaka förekomster i vissa delytor men saknas i andra delytor. Död ved har liten till måttlig förekomst. Påverkan från sentida eller äldre skogsbruk har konstaterats i flera delytor.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 5,88 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar myrar (> 30 cm djupt torvtäcke) som är skogsbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Myrarna är fuktiga till blöta med högt liggande grundvattenyta och näringsfattiga till intermediära näringsförhållanden. Krontäckningen ska vara minst 30 %. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogsbevuxna kärren får ha en krontäckning på högst 70 %. Vid tätare krontäckning räknas de till sumpskog eller taiga. Vegetationen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Den ska vara av eller i en relativt nära framtid kunna utveckla naturskogskaraktär. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från t.ex. markavvattning, torvtäkt eller dylikt.

Inom Natura 2000-området Ulvsjömyrarna har naturtypen spridda förekomster i anslutning till öppna mossar och kärr.

För att den ingående naturtypen skogsbevuxen myr ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.
- Upprätthållande och återintroduktion av naturliga störningar, såsom brand, som viktiga processer.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi och hydrokemi.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetilstånd för naturtypen.

Utvecklingsmark: I Natura 2000-området finns ca 20 ha utvecklingsmark med målnaturtypen 91D0 (skogsbevuxen myr). På sikt kan denna mark utvecklas till naturtypen Skogsbevuxen myr.

Bevarandemål

Arealen av skogsbevuxen myr (91D0) ska vara minst 5,88 hektar. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Småskaliga naturliga processer, t. ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat och domineras av tall, glasbjörk och/eller gran. Det ska finnas död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Typiska och karakteristiska arter av kärlväxter och mossor ska vara allmänt förekommande.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Brist på dynamiska krafter såsom brand, väderfenomen, översvämning och utbrott av skadeorganismer.

- Avverkning, röjning och gallring reducerar förekomsten av lämpliga strukturer. Sådana åtgärder i intilliggande områden kan även de vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i område med denna naturtyp.
- Produktionshöjande åtgärder inom skogsbruket, t.ex. gödsling, markberedning, dikning, plantering och användande av främmande trädslag.
- Nedfall av kemiska ämnen, t.ex. kväve-, svavel- och metallföreningar. Som exempel har vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen.
- Exploatering i eller i anslutning till området. Förutom den direkta skadan kan hydrologin påverkas negativt.
- Brytning av torv.
- Tillförsel av kalk eller aska kan ge skador på vegetationen (främst mossor och lavar).
- Fragmentering, t.ex. skogsbilvägar kan isolera organismpopulationer.
- Markskador och dikning som förutom att det ger mekaniska skador även kan påverka hydrologin och naturmiljön.
- Systempåverkande arter, exempelvis klövvilt som kan påverka lövträdsföryngringen negativt och invasiva främmande arter som kan skada den naturliga floran och faunan.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som icke gynnsamt. Vid basinventering 2007 och 2009 inklusive kompletterande bedömningar har samtliga sju delytor klassats som icke fullgod Natura-naturtyp. För tre av delytorna finns följande uppgifter från inventeringstillfället: skogens beståndsålder inom intervallet 76-125 år, trädsiktat en- eller tvåskiktat, gamla träd saknas, förekomsten av död ved liten, påverkan konstateras från sentida eller äldre skogsbruk. För övriga fyra delytor saknas underlagsdata.

Utvecklingsmark

I Natura 2000-området finns utvecklingsmark med målnaturtyperna 9010 (taiga) och 91D0 (skogsbevuxen myr) till en sammanlagd areal på ca 124 hektar. Se även under respektive naturtyp.

Dokumentation

- Artportalen. ArtDatabanken SLU. Uttag 2016-10.
- Fransson, S. 1985. Myrinventering i Värmland. Opublicerad.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1976. Beslut för Ulvsjömyrarnas naturreservat. Beslut 1976-05-03. Karlstad.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1997. Våtmarksinventering i Värmlands län. Opublicerad.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. Basinventering 2005-2009 inklusive kompletterande inventeringar, bedömningar och kvalitetssäkring av Natura 2000-områden. Opublicerad.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området Ulvsjömyrarna. Fastställd 2006-03-15.
- Naturvårdsverket. 1994. Myrskyddsplan för Sverige.
- Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige - Objekt i Värmlands län. Särtryck ur Myrskyddsplan för Sverige, delrapport: Objekt i Svealand. Rapport 5668 - April 2007.
- Naturvårdsverket. 2011. Art- och naturtypsvisa vägledningar. 3160 Myrsjöar, 7110 Högmossar, 7140 Öppna mossar och kärr. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Natura-2000/
- Naturvårdsverket. 2012. Art- och naturtypsvisa vägledningar. 9010 Taiga, 91D0 Skogsbevuxen myr. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Natura-2000/
- Skogsstyrelsen. Biotopskydd - Objekt nummer SK 1027-2003. Beslut 2003-12-04.

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning
3. Naturtypskarta

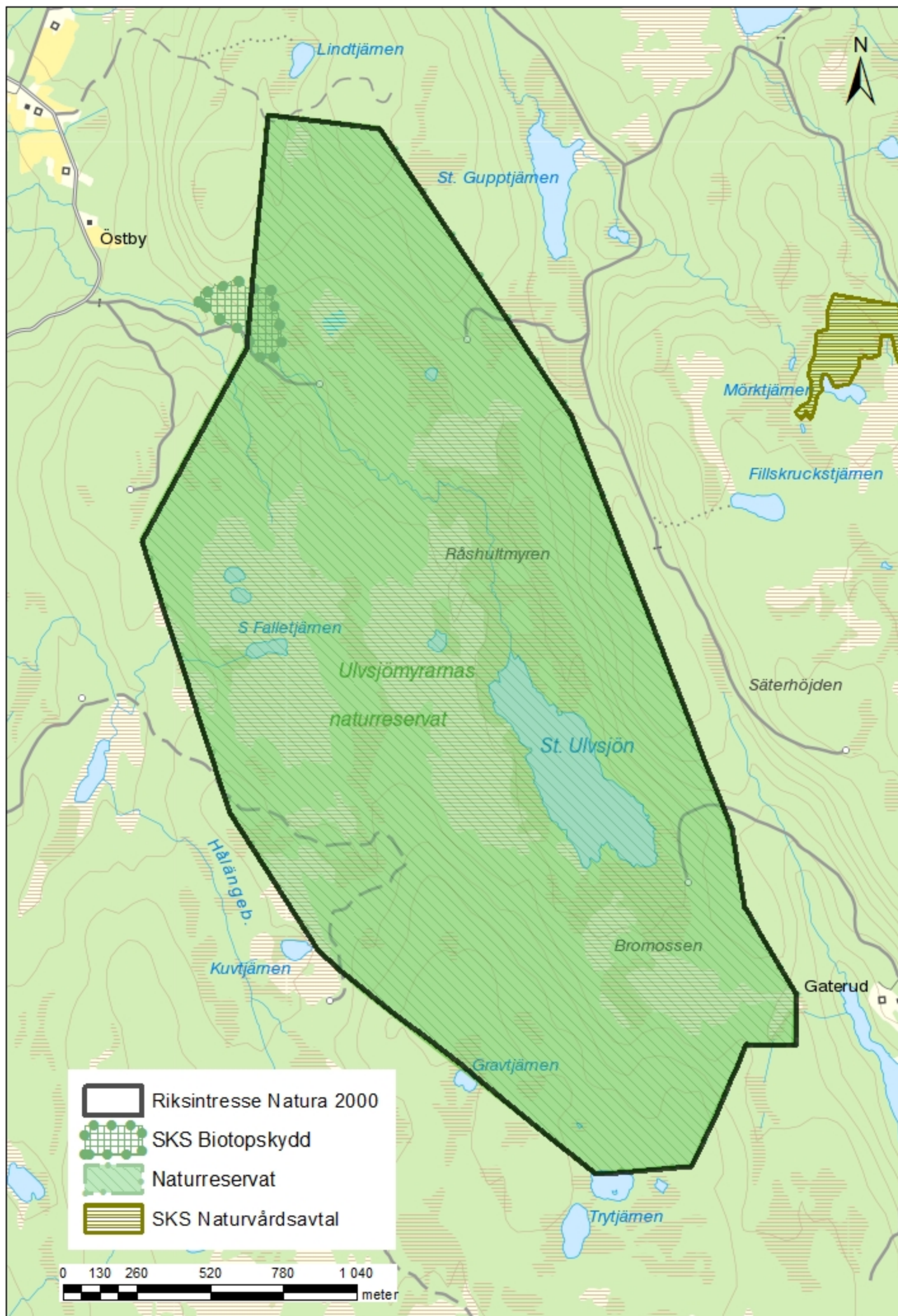
Bilaga 1. Översiktskarta med markering för Natura 2000-området Ulvsjömyrarna

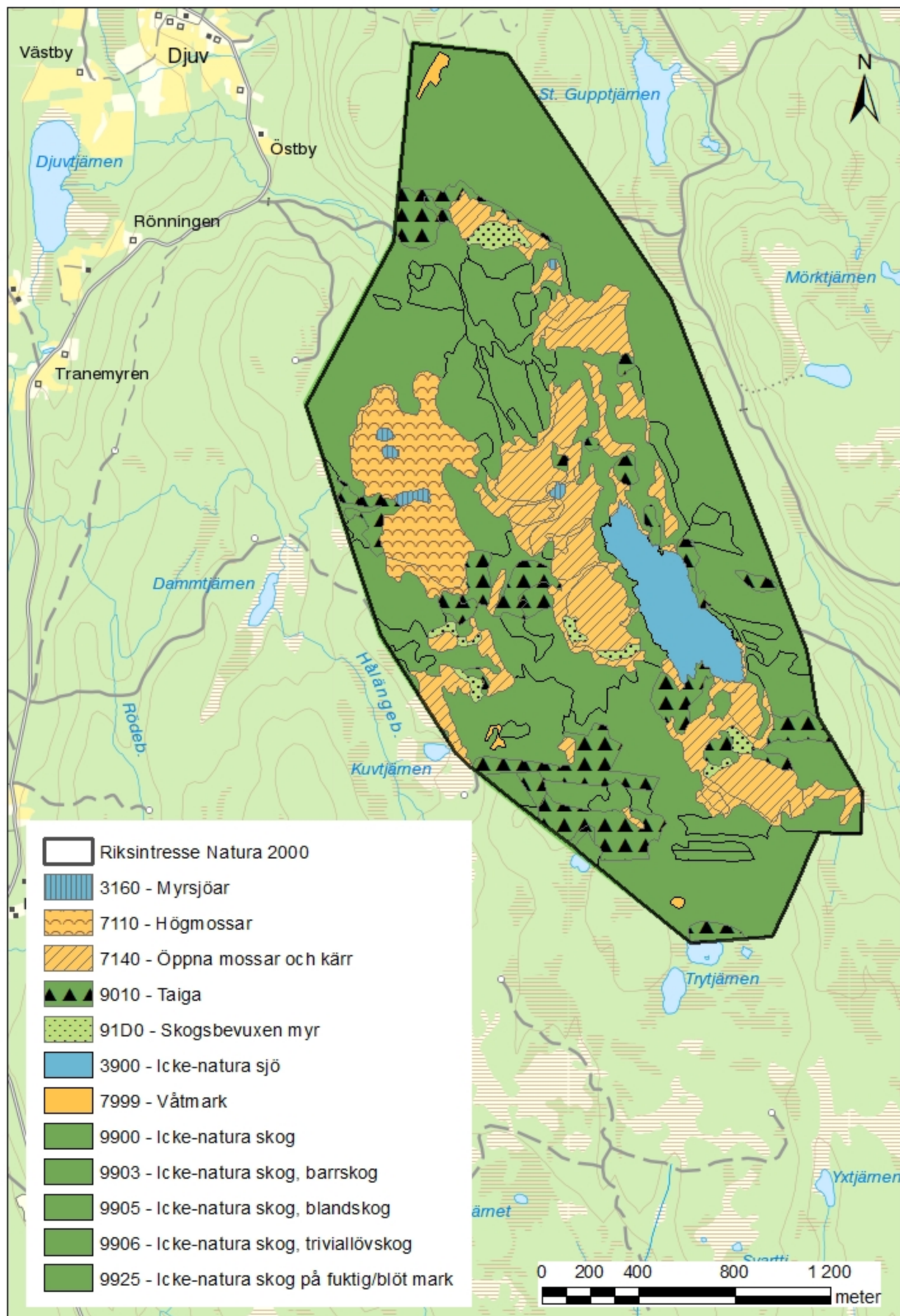
0 5 10 20 30 40
km

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning

Bilaga 3. Naturtypskarta för Natura 2000 - området Ulvsjömyrarna

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland